

VERSLAGEN VAN DE MAANDVERGADERINGEN

te Maastricht op 2 april 1970

De voorzitter heet alle aanwezigen welkom, met name de spreker van de avond, de heer G. J. Kerkhoven MSc.

Prof. van Boven deelt mee dat de volkshogeschool „Geerlingshof” te Valkenburg van 6-11 juli a.s. een vacantieweek organiseert in het kader van het Europees Natuurbeschermingsjaar N-70. Het thema is „mens en natuur” en omvat het totale leefmilieu, dat op verontrustende wijze wordt bedreigd. Er is een gevarieerd programma van inleidingen, wandelingen, gesprekken en excursies. Het inschrijfgeld bedraagt f 85,—.

De heer A. J. Jacobs uit Venlo zond ons enkele interessante gegevens over blauwe reigers (*Ardea Cinerea*) die een kolonie gaan vormen bij het Vlakwater bij de gemeenten Nederweert en Heythuisen. Op 15 maart werden 2 nesten gebouwd, terwijl zich in de weilanden nog enkele dieren bevonden. Op 30 maart werden 6 nesten waargenomen waar nu ook gebroed wordt.

Er blijken heel wat leden van het Natuurhistorisch Genootschap te zijn, die graag lid willen worden van het I.V.N. Dat is zeer wel mogelijk, men diene zich slechts op te geven door storting van f 4,— op postrekening 1075799 t.n.v. „De Natuurgids” te Heerlen, met vermelding: „lid Genootschap”.

De heer P. A. van der Horst, voorzitter van de Vrienden der Natuur uit Venlo deelt ons mede, dat de Gemeente Venlo het voornemen heeft Heemtuinen aan te leggen. Men zou hierbij graag advies inwinnen van een deskundige van het Natuurhistorisch Genootschap.

Tenslotte is de „Reizen en Kampen gids” voor dit jaar verschenen van de Kon. Ned Natuurhistorische Vereniging. Exemplaren zijn bij onze administratie op aanvraag verkrijgbaar.

Voorzitter geeft dan het woord aan de spreker van de avond.

De heer Kerkhoven heeft ruime ervaring opgedaan met het opzetten van landbouwprojecten in ontwikkelingslanden. Aan de hand van kleurendia's vertelt hij over zijn werk in de Soedan, Lombok en Thailand.

Tijdens het Britse bewind in de Soedan is

door een particuliere maatschappij in de woestijn het Gezina bevoeiingsgebied gesticht. Samen met goed gedisciplineerde pachters werd op enorme schaal langvezelige katoen geproduceerd onder leiding van slechts een handjevol deskundigen. Het geniale van deze Britse schepping lag in de eenvoud van aanleg en organisatie die de nationalisatie overleefde en later door de Soedanezen tot ruim 1 miljoen hectaren werd uitgebreid.

Verdere uitbreiding met Westerse financiering en water uit de Blauwe Nijl wordt nu voorbereid door een groepje deskundigen van N.V. Ilaco (Kon. Ned. Heide Mij.) die door een intensivering de opbrengst per hectare van katoen, aardnoten, sorghum (kafferkoren) en tarwe sterk vermeerderen. Hierbij wordt ook de beloning per dag arbeid verveelvoudigd. Gewezen werd op de prettige samenwerking met de arbeiders en omringende boeren en op de noodzaak van het verschaffen van productief landwerk om de nijpende stedelijke werkloosheid tegen te gaan. Nabij het proefbedrijf is een eeuwenoude kamelenmarkt met veelkleurige kamelen en langharige geiten, die uitmunten door soberheid. Een structurele hinderpaal is de besmettelijke minachting voor landarbeid.

Op Lombok wordt ontwikkelingshulp veel eenvoudiger aangesloten op de eeuwenoude landbouw- en irrigatietraditie en het meer op landbouw ingestelde cultuurpatroon. De bevoeiingsrijstbouw in Z.O. Azië krijgt veel hoger productiviteit door gebruik van kunstmest en de wondervariëteiten van Rockefeller's foundation in de Filippijnen. Bevloeing is gebonden aan het in stand houden van de schermbossen in de bergachtige opvanggebieden, waarvoor een stabiel en vastbesloten bestuur nodig is. Wordt kappen van een in eeuwen opgebouwde bos-associatie oogluikend toegelaten terwille van een paar oogsten maïs of cassave, dan spoelt de bovengrond weg en is met het opvanggebied het irrigatiesysteem vernietigd, wat een steeds groter dreiging voor de rijstbouw vormt. Landbouw in deze streken is nog echt een levenswijze waarin praktische en esthetische waarden samengaan.

De delta van de Chau Phya in Thailand is in feite één enorm rijstveld, waarin het tolerante Boeddhisme frustratieloos verweven is met het dagelijks leven van zijn vriendelijke en flinke

bewoners en bewoonsters. De vrouwen zijn volledig geëmancipeerd en zijn zich daar wel van bewust, en toch bijzonder vrouwelijk; een gelukkige combinatie waar de Westerse meisjes nog als maar niet aan toegekomen zijn. De op deze beschaving gebaseerde stedelijke cultuur uit zich in het grote tempelcomplex in Bangkok met zijn vriendelijke windvaanbelletjes op de sierlijke torens, zijn prachtige bladgoud-ornamentiek, zijn half-Chinese beelden in speelse groepen met onbehouden rotspartijen en geraffineerde bonsai-bomen.

Prof. van Boven besluit de vergadering met een hartelijk dankwoord aan de spreker voor de instructieve voordracht.

te Heerlen op 7 april 1970

Mej. Janssen heeft voor de vergadering iets meegebracht dat voor de meeste aanwezigen een puzzle bleek te zijn, namelijk pas ontkiemende zaden van de Parasolden. Zaad van den-nen springt bij het ontkiemen in twee delen open, de wortel komt het eerste te voorschijn, daarna de zaadlobben die in aantal van 4-15 kunnen variëren. Deze zaadhelften kunnen gemakkelijk aangezien worden voor de twee zaadlobben bij een tweezaadlobbige plant. De zaadlobben zelf zijn naaldvormig en bezitten reeds, terwijl ze nog in het zaad omsloten zijn, bladgroen. De Parasolden die in zuidelijke streken thuishoort werd reeds enige jaren geleden in Heerlen vertoond en zaailingen ervan zijn meer dan 1 m hoog.

Vervolgens houdt de heer van Geel zijn voordracht over Ardèche, een zeer gevarieerd gebied. Men ziet in het noorden bijv. rond le Cheylard veel oude vulkanen en vulkanisch gesteente. De streek is dun bevolkt en arm, met erg weinig toerisme. Langs het riviertje de Dorne is wat fruitteelt, o.a. perziken. Er zijn uitgestrekte kastanjewouden, waar niemand naar omkijkt. Men treft op de lagere delen prachtig ontwikkelde ceders. Wat hoger op zijn de heuvels door de bevolking verlaten, de boomgaarden zijn verwilderd. Nog wat hoger op is een uitgebreid struikgewas: „maquis”. Dit bestaat hoofdzakelijk uit gedoornde struiken. De top van de heuvels is meestal te droog voor struiken en bomen. Men treft er een schrale vegetatie aan van grassen, brem, éénjarige planten en korstmossen. In de vele dode bomen, vooral eiken,

komen keverlarven voor b.v. de junikever die in juli in grote getale in de schemer rondvliegt. Ten westen ligt een oude vulkaan, de Gerbier de Jonc (1550 m) waar de Loire ontspringt. De directe omgeving is vaak vochtiger. Men vindt er diverse alpenplanten, zoals turkse lelie, gele gentiaan, latisch, alpen-engelsgras, enz. In het gevarieerde, stenige terrein zijn vrij veel reptielen te vinden, bijv. gladde slang, muurhagedis, smaragdhagedis en gekko. Bij Coux zijn in de steile wand een aantal prehistorische woningen, die tot laat in de middeleeuwen bewoond zijn geweest.

Een ander gebied vindt men in Les Vans. Hier is een sterk geërodeerd kalkgebied met talrijke grotten en holen. De oppervlakte van het gesteente is bijzonder hard; er zijn veel fossielen bijv. zeeëgels, nautilus, enz. Na de sedimentatie is deze kalksteenvlakte opgeheven, waarbij in het plateau scheuren ontstonden, die door de rivieren benut werden. Door de voortgaande opheffing hebben de rivieren hun bedding dieper uitgeslepen, zonder dat ze tijd hadden hun bedding te verbreden. In deze wanden zijn talrijke grotten, waarvan een deel in prehistorische tijd bewoond is geweest. Wij vonden in een grot halverwege de wand van de Chassezac in de grond diverse sporen van bewoning. Op de hoogvlakte zijn prehistorische grafheuvels, o.a. bij Chandolas. Er komen ook „dolmen” voor, de eigenlijke grafkamers die na het afgraven te voorschijn komen. Ze bestaan uit zeer grote vertikale stenen door een platte steen afgedekt. Daar stond de rode spoorbloem en vrij veel typische mediterrane planten. De rivieren onderspoelen de loodrechte kalkwanden. Op de schaduwplekken vindt men in de bedding van de riviertjes een sterk gevarieerde plantengroei, bijv. waterranonkels, stijve raai, karmozijnbes, duizendguldenkruid, diverse soorten wolfsmelk, lavendel, marjolein, en brilkruid. In verband hiermee zijn daar dan ook veel meer insecten dan op de droge hoogvlakte, bijv. diverse soorten pijlstaartvlinders, keizerspage. Ook ziet men er de vroedmeesterpad, rugstreeppad en de groene pad. De riviertjes zijn rijk aan vis en we komen er de dobbelsteenslang tegen, die in het water op vis jaagt.

Deze interessante voordracht werd verduidelijkt en aangevuld met zeer veel fraaie kleurendia's.